

Vaasan yliopiston määräaikaisen rehtorin Jari Kuusiston puhe Vaasan yliopiston lukuvuoden avajaisissa 7.9.2014 klo 14

Hyvät yliopistolaiset ja Vaasan yliopiston ystävät.

Toivotan teidän kaikki lämpimästi tervetulleiksi käynnistämään Vaasan yliopiston uutta lukuvuotta 2015–16.

Avajaispuheeni käsittelee yliopistoa yhteisönä, yhteiskunnan ja yliopiston vuorovaikutusta, taloutta ja tuloksellisuutta, sekä tulevaisuuden yliopiston rakentamista.

Yliopistomme voima on yhteisöllisyydessä ja inhimillisissä resursseissa

Elämme suurten yhteiskunnallisten muutosten aikaa. Suomen yliopistot kohtaavat uusia haasteita, muun muassa julkisen rahoituksen niukkuuden seurauksena. Kansallisen tason kilpailu resursseista on tietenkin myös hyvä asia, sillä se kannustaa meitä parantamaan omaa toimintaamme. Meidän tulee kuitenkin olla valmiita myös entistä suurempaan globaaliin kilpailuun, joka voi digitalisaation mahdollistamana saada yllättäviäkin uusia muotoja.

Näissäkin oloissa yliopistomme toimii parhaiten yhteisönä, jossa arvostamme toisiamme yksilöinä. Tällöin voimme tukea, kannustaa ja kritisoidakin toisiamme positiivisessa hengessä. Yhteisön jäsenenä jokaisen meistä tulee myös kantaa oma vastuamme yhteisen yliopistomme menestyksestä myös näillä, joskus 'karikkoisillakin vesillä'.

Positiivinen asenne on usein enemmän kuin puoli voittoa. Tästä meille on näyttänyt loistavaa esimerkkiä tällä hetkellä sairauslomalla oleva rehtorimme Suvi Ronkainen, jolle toivotamme pikaista paranemista. Hyvä asenne ja usko omaan itseensä on hyvin leimallinen piirre, jonka aistii selvästi kun olen vierailut maailman huippuyliopistoissa esimerkiksi MIT:ssä ja Harvard Universityssa. Tällaista asennetta ja reipasta haasteisiin tarttumista mekin yhä enenevässä määrin tarvitsemme. Pohjanmaalla ja Vaasan yliopistossa tämä lienee hyvin luontainen tapa lähestyä asioita.

Nyt jos koskaan on erityisen tärkeää, että tutkimuksemme on oikein kohdistettua, korkealaatuista ja että koulutamme taitavia ja vastuullisia tulevaisuuden tekijöitä. Yliopistomme tulee olla kuin majakka, joka omalta osaltaan ohjaa muitakin yhteiskunnan toimijoita positiivisiin ja rakentaviin ratkaisuihin niin talouden, tekniikan kuin yhteiskunnallistenkin päätösten alueilla.

Yliopiston ja yhteiskunnan vuorovaikutus

Yliopistoinstituutio on yhteisö joka on muotoutunut pitkän ajan kuluessa aina keskiajalta lähtien. Se on siitä lähtien osaltaan muokannut yhteiskuntaa monin tavoin. Yliopisto on myös hyvin Eurooppalainen

menestystarina, joka on levinnyt sittemmin kaikkialle maailmassa. Myös Suomalaisilla on ollut jo keskiajalta lähtien oma tärkeä rooli yliopistomaailmassa, kaikesta tästä voimme olla ylpeitä myös tänään.

Yliopistoyhteisölle on ominaista autonomia, joka kattaa laajasti sen ydintehtävät opetuksen, ja tutkimuksen. Näitä ydintehtäviä, laadukasta tutkimusta ja opetusta meidän tuleekin vaalia huolella kaikissa olosuhteissa, ympäröivän maailman suhdanteista riippumatta.

Yliopiston autonomia ei kuitenkaan saa merkitä sitä, että elämme omaa elämäämme jotensakin muusta yhteiskunnasta erillään ja immuuneina sen kehityskuluille. Vapaan tutkimuksen ohella, ympäröivän maailman ongelmien ratkaisemisen tulee olla yksi yliopistojen keskeisistä ajureista ja inspiraation lähde tutkimukselle.

Tutkijoilla on paljon tietoa, osaamista ja työkaluja joita he voivat mobilisoida ympäröivän yhteiskunnan hyväksi. Tämä on tärkeää, koska viimekädessä meitä kuitenkin arvioidaan sen perusteella millaista vastinetta tuotamme veronmaksajien rahoille.

Tiukan talouden aikoina tutkimusyhteisön voi olla vaikea perustella rahoitustarpeita, tai esimerkiksi teknologian kehittämistä pelkästään perustutkimuksen kautta. Sen sijaan monitieteinen tutkimus, joka etsii ratkaisuja erilaisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin voi osaltaan turvata perustutkimuksen aseman samalla kun se edistää yhteiskunnan ja talouden kehitystä.

Paljon siteerattu, Louis Pasteur'in mukaan nimetty tutkimuksen nelikenttä pyrkii osaltaan havainnollistamaan sen, että korkeatasoista tutkimusta voidaan tehdä niin perustutkimuksessa (kuten esimerkiksi Niels Bohr), soveltavassa tutkimuksessa (kuten Edison), tai perustutkimuksen keinoin yhteiskunnan ongelmiin pureutuen (kuten esimerkiksi Pasteur).

Jälkimmäinen on meille loistava esimerkki tutkijasta, joka suuntasi erittäin korkeatasoisen perustutkimuksensa käytännön ilmiöihin siten, että se palveli ja palvelee yhä edelleen merkittävällä tavalla yhteiskuntaamme. Hänen tutkimuksensahan avasi kokonaan uuden mikrobiologian tutkimusalueen ja muutti ratkaisevalla tavalla sen miten torjumme erilaisia sairauksia. Tutkimustiedon sovellettavuus käytäntöön ja tutkimuksen tieteellinen taso eivät siis ole keskenään ristiriidassa. Vastaavia esimerkkejä löytyy eri tieteenaloilta.

Kun siis valitsemme ajassa liikkuvia keskeisiä uusia ilmiöitä tutkimuskohteiksi ja analysoimme niiden olemusta perustutkimuksen keinoin, voimme tuottaa hyvin arvokkaita ja perusteellisesti tutkittuja ehdotuksia yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi.

Yliopistomme talous ja tuloksellisuus

Vaasan yliopiston kehitys on ollut tasaisen positiivista viimeisten vuosien aikana.

Saavutimme varsin hyvin vuodelle 2014 asetetut tavoitteet niin koulutuksen, tutkimuksen kuin taloudenkin osalta. Voimme siis aloittaa tämänkin uuden lukuvuoden hyvässä kunnossa niin tuloksellisuuden kuin taloudenkin osalta. Tästä kaikille yliopistolaisille suuri kiitos.

Tämä onnistuminen luo erinomaisen pohjan Vaasan yliopiston toiminnan edelleen kehittämiseksi. Kuten jo puheeni alussa mainitsin, yliopistojen toimintaympäristö on muuttumassa monin tavoin. Nähtävissä oleva julkisen rahoituksen niukkuus johtaa siihen, että valtiolta edellyttää yliopistojen turvautuvan entistä enemmän ulkopuolisiin rahoituslähteisiin.

Osaltaan tähän haasteeseen vastaa Vaasan yliopiston varainhankintakampanja, joka pääsee lähiviikkojen aikana täyteen vauhtiin. Olemme luottavaisia sen suhteen, että sidosryhmämme lähtevät yhdessä kanssamme tekemään tulevaisuuden yliopistoa.

Hyvän tuloskunnan säilyttäminen on ensisijaisen tärkeää, sillä se auttaa Vaasan yliopistoa menestymään yliopistojen rakenteita uudistettaessa. Vaasan yliopiston osalta uudelleen profiloituminen ei tarkoita suunnan radikaalia muutosta, mutta kylläkin suunnan tarkentamista.

Yliopisto on jo aikaisemmin asettanut liiketoimintaorientoituneisuuden keskeiseksi ohjenuoraksi. Haemme sen avulla tieteenaloja yhdistäviä rajapintoja sekä tunnettuutta niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Vaasan yliopiston strategisia painoaloja ovat rahoitus, johtaminen, energia ja monikielisyys. Painoalat ovat monitieteisiä opetuksen ja tutkimuksen teemoja, joihin keskitymme erityisesti.

Nyt tehtävänä on konkretisoida valitun profiilin sisältöä ja ryhtyä sen toteuttamisen edellyttämiin toimenpiteisiin. Tässä yhteydessä kartoitetaan kaikki mahdollisuudet kehittää yhteistyötä muiden yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa Suomessa ja Vaasan lähiympäristössä. Tavoitteena on kaikkia osapuolia hyödyttävä työnjaon parantaminen ja omiin vahvuuksiin keskittyminen. Myös yliopiston sisäiset toiminnot tarkastellaan tästä näkökulmasta käsin.

Sipilän hallitusohjelman kautta nämä toimet koskettavat kaikkia Suomen yliopistoja ja korkeakouluja. Edellisten profiloitumistoimien lisäksi Vaasan yliopisto on jo sopinut yhteistyön kehittämisestä Uumajan yliopiston kanssa. Nyt tätä Pohjanlahden ylittävää yhteistyötä ollaan konkretisoimassa ja odotamme siltä merkittäviä synergioita sekä tutkimuksessa että opetuksessa.

Yliopiston on hyvä rakentaa tulevaisuuttaan nykyisten tukipilarien varaan. Vaasan yliopiston suhteellinen pienuus kääntyy vahvuudeksi; ketteryydellä ja muutosvalmiudella voidaan korvata se, mikä määrässä menetetään. Sisäisiä synergiamahdollisuuksia hyödyntäen voimme nostaa tehokkuutta ja tuottaa uusia ainutlaatuisia ratkaisuja. Muutokseen liittyvien konkreettisten toimenpiteiden valmistelu on jo meneillään. Jokaisen yliopistolaisen panos näiden kehittämistoimien

valmistelussa ja toteutuksessa on erittäin tärkeää, arvokasta ja arvostettua.

Hyvät kuulijat - tulevaisuuden yliopiston rakentaminen alkaa tänään.

Tulevaisuuden yliopisto voidaan nähdä laajasti verkottuneena tutkimuksen ja oppimisen mahdollistavana alustana, joka monilta osin toimii virtuaalisesti. Vaasan yliopistolla on hyvät lähtökohdat kehittää tämänkaltaista toimintaa.

Kauppätieteiden asema on kansainvälisestikin vahva ja tunnustettu. Suomessa kauppätieteidenalalla VY on yksi johtavista yksiköistä. Energia-alan tutkimusta ja koulutusta tarvitaan enemmän kuin voimme toimittaa. Menestyminen edellyttää panostamista energia-alan tutkimukseen ja koulutukseen. Valmistumassa oleva energialaboratorio vastaakin omalta osaltaan tähän tarpeeseen. Filosofisella tiedekunnalla on monipuoliset luontaiset linkit yhteiskunnan eri osa-alueille, liittyen esimerkiksi monikulttuurisuuteen ja julkisten palveluiden uudistumiseen.

Meillä on myös erinomaiset suhteet sekä Vaasan kaupunkiin että alueen yrityksiin. Vaasan ympäristössä toimii jo nyt Pohjoismaiden johtava energia- ja ympäristöalan teollinen keskittymä. Tämän ala on erittäin dynaaminen ja se tarjoaa hyvän ponnahduslautan tulevaisuuden yliopiston rakentamiselle.

Luotamme siihen, että liiketoimintaorientoitunut, energiaan ja kestävään kehitykseen suuntautunut yliopisto voi hyvin tulevaisuudessakin.

Vaasan yliopiston ma. rehtori Jari Kuusisto